

Notitie

Concept

Contactpersoon Vincent Wisgerhof

Datum 28 november 2014

Kenmerk N001-1226950VJW-bom-V01

Oplegnotitie bij natuurtoets recreatiesluizen Junne

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het voornemen van de realisatie van een recreatiesluis ten zuidwesten van de stuw bij Junne wordt uitgebreid met de realisatie van een horecagelegenheid. In begin 2014 is reeds een natuurtoets uitgevoerd waarin de realisatie van de recreatiesluis getoetst wordt aan de relevante natuurbescherming (Tauw, 2014), hierna genoemd "eerdere natuurtoets". Onderliggende notitie bevat de toetsing van de realisatie van de horecagelegenheid aan vigerende natuurwet- en regelgeving. Deze toetsing is een aanvulling op de eerdere natuurtoets. De conclusies van deze notitie zijn een aanvulling op de conclusies van de eerdere natuurtoets. De conclusies van de eerdere natuurtoets blijven onveranderd.

1.2 Natuurwetgeving

In de natuurwet- en regelgeving die van belang is bij de realisatie van de recreatiesluis en de recreatiegelegenheid zijn geen relevante wijzigingen doorgevoerd sinds de oplevering van de eerdere natuurtoets.

Het aanvullende plangebied ligt op meer dan 500 meter afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied. Gezien de lokale aard van de werkzaamheden en de onderlinge afstand worden negatieve effecten op dit gebied en verder gelegen Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. Deze aanvullende natuurtoets bevat daarom geen toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998.

De horecagelegenheid is beoogd in de EHS van de provincie Overijssel. Een toetsing aan de EHS is dan ook noodzakelijk. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient daarnaast altijd de Flora- en faunawet getoetst te worden.

Samenvattend wordt de Flora- en faunawet en de Ecologische hoofdstructuur getoetst. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurwetgeving is opgenomen in bijlage 1 van de eerdere natuurtoets (Tauw, 2014), of kan worden ingezien via www.tauw.nl.

1.3 Methode

De methode waarmee de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is bepaald is reeds beschreven in paragraaf 1.3 van de eerdere natuurtoets. In het kader van de aanvullende werkzaamheden is op 12 november 2014 een veldbezoek gebracht aan het plangebied. Ook is gebruik gemaakt van een literatuurstudie naar de verspreiding van das, visotter en boommarter nabij het plangebied (Stichting Das & Vecht 2013).

1.4 Uitgangspunten

Als uitgangspunt wordt genomen dat de zuidelijke rand van de bosschage onaangetast blijft (figuur 1.1 en figuur 1.2). De aanvullende werkzaamheden bevatten geen dempingswerkzaamheden.

Zoals reeds vermeld als uitgangspunt in de eerdere natuurtoets, omdat de toetsing aan de EHS het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS of eventueel areaalverlies. Deze toetsing geeft een ecologisch inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

Figuur 1.1 Globale ligging van het aanvullend plangebied (blauwe begrenzing) en reeds getoetste plangebied voor de recreatiesluizen (roze begrenzing)

Figuur 1.2 Beoogde inrichting, inclusief de horecagelegenheid (geelgroene vlak)

2 Locaties, ontwikkeling en aanwezige soorten

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

2.1.1 Situatie

De horecagelegenheid is beoogd ten zuiden van de recreatiesluizen, ter hoogte van een bosschage en een weide (landbouwperceel). De bosschage ligt op een wal, die hoger ligt dan de omliggende landbouwpercelen (figuur 1.1). De bosschage bestaat voornamelijk uit elzen, wilgen en eiken, met een standdiameter tot 30 centimeter. Op de bodem lag ten tijde van het veldbezoek een dikke strooisellaag. De bodem is verder begroeid met braam en brandnetel.

Door de bosschage loopt een beheerpad voor voertuigen. In het westen grenst het aanvullende plangebied aan op de Junnerweg, waar ook een parkeerplaats voor voertuigen aanligt.

2.1.2 Beoogde ontwikkeling

Voor de realisatie van de horecagelegenheid worden de bomen en overige vegetatie van de bosschage verwijderd. Ook de grasweide wordt bouwrijp gemaakt. Het is nog onduidelijk wanneer en/of in welke periode de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Figuur 2.1 Fotoimpressie van het aanvullende plangebied

2.2 Verwachte soorten en toetsing

2.2.1 Vaatplanten

Op basis van verspreidingsgegevens zijn meerdere beschermde vaatplanten te verwachten in of nabij het aanvullende plangebied (Floron, 2011). Deze soorten zijn reeds genoemd in de eerdere natuurtoets. Tijdens het veldbezoek voor de horecagelegenheid zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen.

Bij het veldbezoek is vastgesteld dat het aanvullende plangebied ongeschikt is voor deze soorten. De bosschage en het grasland zijn voedselrijk en bieden geen geschikt habitat voor (strikt) beschermde vaatplanten.

Effecten

Er worden geen effecten verwacht bij de realisatie van de aanvullende werkzaamheden vanwege het ontbreken van primair habitat voor (strikt) beschermde vaatplanten.

2.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Zoals beschreven in de eerdere natuurtoets ligt het plangebied binnen het algemene verspreidingsgebied van de steenmarter en eekhoorn (beide tabel 2), waterspitsmuis, boommarter, das en otter (alle vier tabel 3) (Douma et al., 2011; Stichting Das & Vecht, 2013).

Het plangebied biedt in marginale zin geschikt habitat voor deze soorten. Hun voorkomen vaste rust- en verblijfplaatsen wordt echter uitgesloten. Hieronder wordt per soort dit standpunt onderbouwd.

In de bosschage zijn geen nesten waargenomen van de eekhoorn. Aangezien het veldbezoek in de herfst plaatsvond, en de stammen en takken van de bomen voldoende zichtbaar waren door de reeds ingezette bladval, kon het gebied hier voldoende op worden geïnspecteerd. De boommarter heeft zijn leefgebied in de omliggende bossen op minimaal 500 meter afstand van de planlocaties (Stichting Das & Vecht, 2013). De locaties van verblijfplaatsen van de das zijn reeds beschreven in de eerdere natuurtoets (Tauw, 2014). Deze bevinden zich aan de andere kant van de Vecht. Bekend is dat de das de brug over de stuw kan passeren (Stichting Das & Vecht, 2013). Het plangebied heeft net als de ruime omgeving een potentiële functie als foerageergebied voor de das.

De waterspitsmuis en otter zijn qua voorkomen gebonden aan natte habitats, zoals het open water en de oevers van de Overijsselse Vecht. De bosschage en het grasland bieden geen geschikt habitat voor deze soorten. De werkzaamheden vinden op ruime afstand van geschikt habitat plaats, waardoor het aanvullend plangebied geen functie heeft voor deze soorten.

Het aanvullende plangebied kan fungeren als foerageergebied van de steenmarter, boommarter en eekhoorn. Van de das is bekend dat deze de omgeving van de brug over de Vecht, waaronder de bosschage en de overige omgeving gebruikt als foerageergebied. Daarnaast kan de bosschage gebruikt worden voor geleiding bij nachtelijke migratie (Stichting Das & Vecht, 2013).

Effecten

Bij de werkzaamheden in het aanvullend plangebied kan foerageergebied van de steenmarter, boommarter, eekhoorn en das vernietigd worden. In de omgeving van het plangebied blijft echter ruim voldoende geschikt foerageergebied over. Hierdoor is geen sprake van aantasting van de functionele leefomgeving zodat negatieve effecten op de staat van instandhouding niet optreden.

In het zuidelijke deel van de bosschage blijft de bestaande bosrand intact. Hierdoor blijft de geleidende functie voor (nachtelijke) migratie behouden.

Wel kunnen negatieve effecten tijdens de realisatie optreden. Indien de werkzaamheden overdag uitgevoerd worden, worden foeragerende dieren niet verstoord. In dat geval zijn negatieve effecten op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren uitgesloten bij de uitvoering van de aanvullende werkzaamheden.

2.2.3 Vleermuizen

Zoals beschreven in de eerdere natuurtoets ligt het plangebied binnen het algemene verspreidingsgebied van de volgende vleermuissoorten (alle tabel 3): watervleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, meervleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis en gewone baardvleermuis (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). De meervleermuis heeft een winterverblijfplaats op het Landgoed Eerde en gebruikt ondermeer de Vecht als foerageergebied (Arcadis, 2009). De Vecht en omgeving functioneren voor vleermuizen vooral als foerageergebied. De randen van de bosschage zijn tevens geschikt als vliegroute en foerageergebied voor vleermuissoorten.

Aangezien gebouwen in het aanvullend plangebied ontbreken, is het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten uitgesloten. De bomen in de bosschage zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (NGB, 2013). De stammen zijn hiervoor te gering van omvang (tot 30 centimeter), en geschikte (spechten)holten, scheuren of ingerotte snoeiwonden zijn niet aangetroffen. Ook de omvangrijke eik in de zuidrand (buiten het aanvullend plangebied) is ongeschikt voor een functie als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierin is wel een holte aangetroffen, maar een vrije aanvliegroute naar deze holte ontbreekt (onder andere door de geringe hoogte, overhangende takken). De bomen zijn wel geschikt als paarverblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis.

Effecten

Bij de uitvoering van de aanvullende werkzaamheden gaan mogelijke paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en foerageergebied en vliegroutes voor vleermuizen verloren. In de omgeving van het plangebied blijft echter voldoende alternatief leefgebied onaangetast. De zuidelijke bosrand blijft geschikt als vliegroute voor vleermuizen.

Een vereiste is dat zowel tijdens de realisatie- als de gebruiksfase kunstmatige verlichting wordt gebruikt die uitsluitend het plangebied beschijnt. Verstrooiing van verlichting tot buiten het plangebied en in het bijzonder de omstaande bomen, dient voorkomen te worden door aangepaste armaturen of het gebruik van vleermuisvriendelijke (amberkleurige) verlichting.

2.2.4 Vogels

Zoals in de eerdere natuurtoets beschreven hebben vogels binnen de Flora- en faunawet een bijzondere status. Voor enkele jaarlijks terugkerende soorten zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving ervan jaarrond beschermd. In en nabij het plangebied kunnen meerdere algemene vogelsoorten tot broeden komen.

Ten tijde van het oriënterende veldbezoek zijn geen nesten of andere potentiële vaste verblijfplaatsen van vogelsoorten aangetroffen. De bomen hadden al voldoende blad verloren om deze te inspecteren op nesten. Ook spechtenholten of andere gaten met jaarrond beschermd nesten zijn niet aangetroffen.

Het aanvullende plangebied heeft geen functie voor de grote gele kwikstraat die bij de stuw een vaste verblijfplaats heeft.

Effecten

De bosschage is geschikt voor algemene broedvogelsoorten. Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd.

De broedperiode van vogels loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Dit is een globale periode en ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen.

Alle werkzaamheden en daarmee gepaard gaande effecten dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit. Negatieve effecten zijn tijdens de broedperiode van vogels daarom niet uit te sluiten op broedende vogels binnen en buiten het plangebied. Door de werkzaamheden buiten de broedperiode van vogels uit te voeren en/of te starten wordt voorkomen dat broedende vogels verstoord worden tijdens de realisatiefase.

2.2.5 Amfibieën

In de ruime omgeving van het plangebied van de stuwen en het vaartracé kunnen de amfibiesoorten kamsalamander, knoflookpad, rugstreeppad, heikikker en poelkikker (alle tabel 3) voorkomen (Creemers et al., 2009; Herder et al., 2010), zoals in enkele oude meanders en poelen. Het aanvullende plangebied bevat geen geschikte voortplantingsbiotopen, maar kan wel fungeren als overwinteringshabitat. Gezien de afstand tot voortplantingsbiotopen en de inrichting van het tussenliggende gebied wordt echter het gebruik als overwinteringsgebied uitgesloten. Het voorkomen van deze soorten wordt daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Effecten

Er worden geen effecten verwacht vanwege het ontbreken van primair habitat voor de soorten.

2.2.6 Reptielen

In de ruime omgeving van het plangebied kunnen de tabel 2-soort levendbarende hagedis (tabel 2) en de tabel 3-soorten hazelworm, zandhagedis, ringslang en adder voorkomen. Het voorkomen van deze soorten is gebonden aan de heide- en in minder mate de bosgebieden op de hogere zandgronden van het Junnerveld, Junnerbelten, Landgoed Eerde en Landgoed Beerze (Creemers et al., 2009; Herder et al., 2010). Door het ontbreken van geschikt habitat voor bovenstaande soorten in het plangebied treden geen negatieve effecten op betreffende de Flora- en faunawet.

Effecten

Er worden geen effecten verwacht vanwege het ontbreken van (strikt) beschermde reptielensoorten op deze locatie.

2.2.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van open water in het plangebied, zijn negatieve effecten op vissen op voorhand uitgesloten bij de aanvullende werkzaamheden.

2.2.8 Ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers en overige weekdieren beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied is gelegen nabij enkele kilometerhokken waar de Platte schijfhoren is waargenomen (tabel 3-soort) (Boesveld et al., 2011). Omdat open water ontbreekt in het aanvullende plangebied, wordt het voorkomen van deze soort uitgesloten.

Effecten

Er worden geen effecten verwacht vanwege het ontbreken van primair habitat voor de soorten.

2.2.9 Samenvatting aanwezige tabel 2- / 3-soorten

Het aanvullende plangebied is geschikt voor de volgende functies voor (strikt) beschermde soorten:

- Zoogdieren: foerageergebied van steenmarter, boommarter, eekhoorn en das
- Vleermuizen: foerageergebied en vliegroute
- Algemene broedvogels: broedlocatie

Het plangebied voor de recreatiesluizen heeft ook deze potentiële functies (Tauw, 2014). De maatregelen die daar beschreven zijn om negatieve effecten op bovenstaande functies te voorkomen, zijn reeds in de eerdere natuurtoets beschreven. In deze oplegnotitie wordt daarom niet nader ingegaan op deze maatregelen.

3 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

3.1 Werkwijze en beleid

De eerdere natuurtoets bevat een uitwerking van het beleid omtrent de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in de provincie Overijssel, en de werkwijze waarop het voornemen getoetst dient te worden aan dit beleid. Deze werkwijze wordt ook toegepast op het voornemen op de aanvullende locatie.

3.2 Toetsing effecten

Toetsing van de EHS vindt plaats aan de bij het gebied behorende doelen en kwaliteiten. Het betreffen gebiedsspecifieke doelen, maar ook algemene doelen voor de EHS (tabel 3.1).

Tabel 3.1 Toetsing van effecten op de EHS

Doel	Effect	Mogelijk effect
Natuurdoelen en kwaliteit	De natuurdoelen en kwaliteiten, zijn vastgelegd in het Natuurbeheerplan.	
	1 Het ontwikkelen van een halfnatuurlijke laaglandrivier wordt niet gestoord door het voornemen.	Geen
	2 Het ontwikkelen van riviergebonden grazige vegetaties wordt niet gestoord door het voornemen.	Geen
	3 Vergroten van de variatie en structuur in het rivierdal wordt niet gestoord door het voornemen.	Geen
	4 Ontwikkelen van natte graslanden wordt niet gestoord door het voornemen.	Geen

Concept

Kenmerk N001-1226950VJW-bom-V01

Doel	Effect	Mogelijk effect
	5 Behoud en versterken weidevogelgebieden, er zijn geen weidevogelgebieden in de omgeving van de Vecht. Het voornemen heeft geen effect op de weidevogelgebieden.	Geen
	6 Ontwikkelen en behouden van een grote natuurlijke boskern wordt niet gestoord door het voornemen. <i>De bosschage in het aanvullende plangebied wordt vanwege haar geringe omvang niet gezien als een grote natuurlijke boskern.</i>	Geen
	7 Samenhang tussen natuurgebieden versterken door natuurontwikkeling wordt niet verstoord. <i>Mogelijk kan fauna worden verstoord.</i>	Mogelijk tijdelijke verstoring fauna
	8 De natuurlijke waarden van bossen vergroten. <i>Het aanvullende voornemen tast de waarden van de bosschage aan, voor zover deze als 'bos' gezien kan worden.</i>	Aantasting waarden bosschage.
	9 Ontwikkelen van robuuste verbindingen tussen Hattem en Ommen en tussen Ommen en de Holterberg. <i>De bosschage ter hoogte van het aanvullende plangebied ligt niet in of nabij de deze verbindingen. Het voornemen heeft daardoor geen effect op deze ontwikkeling.</i>	Geen
Geomorfologische en aardkundige waarden en processen	<i>De bodem van de Vecht of uiterwaarden wordt niet veranderd ten opzichte van de huidige situatie. Graafwerkzaamheden vinden enkel plaats op plekken waar nu al stuwen aanwezig zijn. Het voornemen heeft geen effect op de geomorfologische en aardkundige waarden.</i>	Geen
Waterhuishouding	<i>De peilen hoeven vanwege het plan niet aangepast te worden. Er is geen effect van het voornemen op de waterhuishouding.</i>	Geen
De kwaliteit van bodem	<i>Er worden geen werkzaamheden in de bodem van de EHS uitgevoerd die de kwaliteit kunnen schaden. Er is geen effect van het voornemen op de kwaliteit van de bodem.</i>	Geen
De kwaliteit van water	<i>Door de aanleg van de sluizen wordt geen schadelijk effect op de kwaliteit van water verwacht.</i>	Geen
De kwaliteit van lucht	<i>Er zal bij de aanleg van de horecagelegenheid gewerkt worden met groot materieel. De bijdrage op een eventuele verslechtering van de kwaliteit van de lucht zal zeer beperkt en van korte duur zijn. Een effect is verwaarloosbaar.</i>	Geen
Rust	<i>Ten tijde van de aanleg en de gebruiksfase zal de rust verstoord zijn.</i>	Rust wordt verstoord bij realisatie en gebruik

Concept

Kenmerk N001-1226950VJW-bom-V01

Doel	Effect	Mogelijk effect
Stilte	<i>Ten tijde van de aanleg en de gebruiksfase zal de rust verstoord zijn.</i>	Rust wordt verstoord bij realisatie en gebruik
Duisternis	<i>Indien werkzaamheden in het donker plaatsvinden, kan de verstoring van duisternis tijdelijk plaatsvinden. Het zal beperkt en kortdurend zijn. Een effect wordt daardoor niet verwacht.</i>	Geen
Openheid	<i>De openheid van het landschap komt niet in gevaar.</i>	Geen
Landschapsstructuur	<i>De landschapsstructuur wordt niet aangepast. Er is geen effect van het voornemen.</i>	Geen
Beleving	<i>De beleving van de natuur en EHS kan zowel in positieve als negatieve zin wijzigingen. Er gaat EHS verloren, maar door de nieuwe recreatiemogelijkheden worden nieuwe vormen van natuurbeleving mogelijk gemaakt.</i>	Neutraal effect
Oppervlakte	<i>Het voornemen leidt tot permanente vernietiging van ca. 2.418 m² EHS-gebied.</i>	Oppervlakteverlies EHS van 2418 m ²

3.3 Conclusies toetsing EHS

Het aanvullende voornemen leidt tot de vernietiging van 2.418 m² de EHS. Daarnaast leidt de realisatie en het gebruik van de te realiseren horecavoorziening tot verstoring van stilte en rust van de EHS.

De tijdelijke effecten op fauna wordt zoveel mogelijk beperkt door te werken buiten kritische perioden van voortplanting. Permanente negatieve effecten door aantasting van de EHS dienen gecompenseerd te worden. Op basis van overleg met de heer Goudbeek (beleidsmedewerker EHS, gedateerd 12 november 2014) van de provincie Overijssel dient dit plaats te vinden met een compensatiefactor van ten minste 1:1, waarbij elders een nieuwe EHS-gebied gecreëerd wordt met vergelijkbare of betere waarden dan de huidige EHS ter hoogte van het aanvullend plangebied. Omdat dit een uitbreiding van de EHS buiten bestaande EHS betreft, kan hiervoor ook planologische wijziging in de vorm van een bestemmingsplan nodig zijn.

4 Literatuur

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dietz, C. & O. Von Helveren, 2011. Vleermuizen, alle soorten Van Europa En Noordwest-Afrika, Tirion.

Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Profiel, Bedum.

Floron, 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse flora. Eerste druk. KNNV uitgeverij, Zeist.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2010. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2009. Rapport 2009-27. Stichting RAVON, Nijmegen.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Stichting Das & Vecht, 2013. Momentopname van verspreiding van das, visotter en boommarter voor 'project twee sluisjes'. Stichting Das & Vecht, Hardenberg.

Tauw, 2014. Realisatie recreatiesluizen Junne en Diffelen, toetsing natuurwetgeving.